

# VOCEA POPORULUI

№ 13 (1541)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 1 APRILIE 2022



**Sindicatul și Avocatul Poporului, >> p.2**  
preocupați de drepturile omului



PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI  
NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA



**Performanțele realizate de FSES, >> p.3**  
împărtășite cu colegii din teritoriu

## Actual

### Dezvoltarea parteneriatului social

Sindicatul susține dezvoltarea parteneriatului social la nivel teritorial prin consolidarea comisiilor pentru consultări și negocieri colective în raioane. >> p.2

**Natalia Vornicova,**  
reprezentantă a CNSM  
în UTA Găgăuzia:

**„Avem nevoie  
de un nou nivel  
de solidaritate  
și principialitate  
în mișcarea  
sindicală”**

&gt;&gt; p.3

### FSCRE a trasat o serie de obiective

Membrii Biroului Executiv al FSCRE au evaluat activitatea organelor de conducere și au trasat obiective ce vizează realizarea Programului strategic al Federației pentru anii 2020-2025. >> p.4

### Consultațiile economistului și ale juristului

&gt;&gt; p.6

Pe 1 aprilie  
este Ziua păcălelilor;  
pe 4 aprilie –  
Ziua contabilului  
și auditorului;  
pe 5 aprilie –  
Ziua salvatorului;  
pe 7 aprilie – Ziua  
mondială a sănătății  
și Ziua libertății.



Foto: Nicu Binzari

## Comitetul Confederal al CNSM a pus punctul pe „i” în chestiuni deosebit de importante

„Mișcarea sindicală urmează să-și consolideze pozițiile prin acțiuni ferme – este opinia celor mai mulți lideri

Ilie LUPAN,  
i.lupan@vocea.md

Comitetul Confederal al CNSM s-a întrunit, joi, 31 martie, într-o ședință ordinară, la care a discutat mai multe chestiuni. Chiar în debutul ședinței, președintele CNSM, Igor Zăbcu, a anunțat că în componența Comitetului Confederal au apărut doi membri noi: Elizaveta Iurcu, președintele FSCM, în locul lui Ion Pirgaru, care și-a dat demisia, și Petru Iovu, președintele Federației „Sindtransaero”, în locul lui Mihail Bradu, care a demisionat, de asemenea.

Printre cele mai importante chestiuni dezbătute de membrii Comitetului Confederal al CNSM se numără cea despre rezultatele solicitărilor CNSM în vederea excluderii impedimentelor legislației, care nu permit înregistrarea simplificată și gratuită a organizațiilor sindicale pentru obținerea statutului de persoană juridică.

Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, care a prezentat un raport pe marginea acestei chestiuni, a relevat că deși autoritățile au răspuns, în temei, pozitiv la demersurile înaintate de sindicate, carul nu s-a urnit din loc. Este nevoie de

modificarea art. 10 din Legea sindicatelor, urmând ca CNSM să mai înainteze un demers către Guvern și să pună presiune pe autorități.

Referitor la chestiunea privind evoluția indicatorilor care vizează respectarea drepturilor de muncă și social-economice ale membrilor de sindicat, Sergiu Sainciuc a anunțat că, pe parcursul anului 2021, erau în vigoare 20 de convenții colective, nivel de ramură, și 4167 de contracte colective de muncă. Rata de cuprindere cu contracte colective de muncă a membrilor de sindicat în anul 2021 a constituit 99,5%.

Membrii Comitetului Confederal au mai dezbătut chestiuni cu privire la activitatea Inspectoratului Muncii al Sindicatelor în anul 2021, cu privire la organizarea și desfășurarea manifestației consacrate Zilei internaționale a solidarității oamenilor muncii – 1 Mai și Zilei mondiale a securității și sănătății la locul de muncă – 28 aprilie, precum și unele chestiuni organizatorice. Pe marginea chestiunilor discutate au fost adoptate decizii. Mai detaliat despre ședința Comitetului Confederal veți putea citi în numărul următor al ziarului „Vocea poporului”.

## ABONEAZĂ-TE la „VOCEA POPORULUI”

Abonament

1 lună - 17,60 lei; 3 luni - 52,80 lei; 6 luni - 105,60 lei



Colaborare

# Sindicatul și Avocatul Poporului, preocupați de aceleași probleme: drepturile omului

**Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) își consolidează colaborarea cu Oficiul Avocatului Poporului. La o întrunire care a avut loc recent, sindicatele au scos în evidență mai multe probleme care pot fi soluționate în comun cu instituția națională pentru apărarea drepturilor omului. Evident, au fost tratate obiective pentru conlucrarea de mai departe.**

La întrevederea cu Avocatul Poporului, Cezlav Panico, au participat Igor Zubcu, președintele CNSM, Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, și Aurel Popovici, președintele Federației Sindicale „Sănătatea”.

Chiar la începutul ședinței de lucru, Igor Zubcu a menționat câteva priorități. Liderul sindical s-a referit la stabilirea unui salariu minim unic în funcție de salariul mediu lunar pe economie; îmbunătățirea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar în vederea asigurării plății egale pentru muncă de valoare egală; pensia în condiții avantajoase pentru salariații care au activat în condiții deosebite de muncă.

Referindu-se la stabilirea pensiei în condiții avantajoase, Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, a venit cu propunerea ca în aceste cazuri stagiul de cotizare



Foto: Nicu Bînzari

total necesar să fie diminuat cu atâția ani cu cât se reduce vârsta de pensionare. De asemenea, sindicatele propun să fie redus stagiul de cotizare necesar pentru femeile care au născut și educat mai mult de cinci copii. Acestea pot ieși la pensie cu trei ani înaintea vârstei standard de pensionare, dar problema în cazul lor este că nu reușesc să adune anii de muncă necesari pentru a avea stagiul de cotizare complet.

De asemenea, conducerea CNSM a pus în discuție problemele cu care se confruntă Inspectoratul de Stat al Muncii, și anume: excluderea acestei instituții de sub incidența Legii nr. 131/2012 asupra activității

de întreprinzător, pentru a îmbunătăți situația în domeniul securității și sănătății în muncă. Sindicatele susțin revenirea la un sistem integrat al Inspecției Muncii, conform standardelor internaționale.

## Discriminările din sistemul medical

În cadrul întrevederii, Aurel Popovici, președintele Federației Sindicale „Sănătatea”, l-a informat pe Avocatul Poporului despre unele discriminări care există în sistemul medical. „În conformitate cu cadrul

legal al funcționării sistemului public de pensii, perioada de rezidențiat și secundariat clinic sunt atribuite la perioadele necotizative ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare. Însă, în cazul salariaților din ramura ocrotirii sănătății, absolvenții ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu” care au urmat perioada de rezidențiat în cadrul instituțiilor medicale, fiind remunerați cu salarii lunare, din care se rețineau inclusiv contribuțiile de asigurări sociale, perioada de rezidențiat urmează a fi considerată perioadă contributivă”, a explicat Aurel Popovici

Cezlav Panico a menționat că subiectele abordate de CNSM sunt importante și constituie priorități ale Avocatului Poporului pentru următoarea perioadă. De asemenea, Avocatul Poporului a apreciat conlucrarea dintre sindicate și instituția ombudsmannului și a vorbit despre importanța dezvoltării colaborării cu instituțiile societății civile, pentru a înlătura diferite forme de discriminare de pe piața muncii.

CNSM și instituția Avocatului Poporului au avut, de-a lungul anilor, o colaborare intensă legată de diferite aspecte privind implementarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar; reforma pensionării și implementarea modificărilor la Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii; participarea la discuții privind respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități etc.

Instruire

# Dezvoltarea parteneriatului social la nivel teritorial, una din prioritățile CNSM

**Sindicatul susține dezvoltarea parteneriatului social la nivel teritorial prin consolidarea comisiilor pentru consultări și negocieri colective din raioane.**

Această inițiativă este posibilă grație proiectului „Sustinerea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective și a comisiilor pentru consultări și negocieri colective la nivel teritorial în asumarea rolului său în mecanismele de consultare colectivă și negocieri”, realizat de CNSM cu suportul financiar din partea Organizației Internaționale a Muncii.

În cadrul proiectului, vor fi susținuți partenerii locali din trei raioane ale țării – Fălești, Rezina și Soroca – prin instruirea membrilor comisiilor pentru consultări și negocieri colective în vederea îmbunătățirii dialogului social la nivel teritorial. Prima activitate în acest sens a fost organizată pe 24 martie în raionul Fălești.

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a fost reprezentată de Igor Zubcu, președintele CNSM, și Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM. La ședință au participat: Violeta Vrabie – coordonatoare națională de proiect la OIM; conducerea raio-

nului Fălești: Sergiu Fintina, președintele raionului Fălești, Veaceslav Tambur, vicepreședinte al raionului pe domeniul social și educație, și Veaceslav Fusu, vicepreședinte al raionului pe domeniul medical; Silvia Volosciuc, reprezentant al CNSM în raionul Fălești, inclusiv reprezentanți ai APL, ai patronatelor și sindicatelor din raion.

În cadrul discuțiilor, participanții au vorbit despre problemele cu care se confruntă partenerii sociali din teritoriu și despre situația de pe piața muncii.

Igor Zubcu, președintele CNSM, s-a referit la prioritățile proiectului și activitățile de instruire care urmează să fie realizate pentru membrii Comisiei pentru consultări și negocieri colective, abordând importanța parteneriatului social pentru dezvoltarea raionului, susținerea salariaților și dezvoltarea mediului de afaceri.

Violeta Vrabie, coordonatoare națională de proiect la OIM, a relevat importanța parteneriatului social în generarea locurilor de muncă și stimularea ocupării, dezvoltarea Parteneriatului Local de Ocupare (LEP) în mai multe localități ale Republicii Moldova.

Conducerea raionului Fălești a subliniat însemnătatea desfășurării sesiunilor de in-



Foto: Nicu Bînzari

struire pentru partenerii sociali din teritoriu, manifestându-și deschiderea pentru a contribui la consolidarea parteneriatului social, negocierea și încheierea convențiilor colective la nivel teritorial.

În cadrul proiectului „Sustinerea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective și a comisiilor pentru consultări și negocieri colective la nivel teritorial în asumarea rolului lor în mecanismele de consultare colectivă și negocieri”, CNSM și OIM organizează ședințe la nivel local cu

partenerii sociali și sesiuni de instruire pentru membrii comisiilor teritoriale pentru consultări și negocieri colective pe patru module: Negocieri colective, Dreptul muncii, Salarizare și Protecție socială.

La finele anului trecut, CNSM, de asemenea, cu suportul OIM, a întreprins o serie de instruirii în regim online, la care au participat reprezentanți ai partenerilor sociali din mai multe raioane ale țării.

# 3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Schimb de bune practici

## Performanțele realizate de FSEȘ, împărtășite cu colegii din teritoriu

Schimbul de experiență, ca formă de instruire a liderilor sindicali de toate nivelurile, dintotdeauna a fost utilizat de către Federația Sindicală a Educației și Științei (FSEȘ), atât în scopul diseminării unor practici noi, inedite, cât și pentru întărirea relațiilor dintre lideri, facilitarea comunicării și consolidarea rândurilor federației.

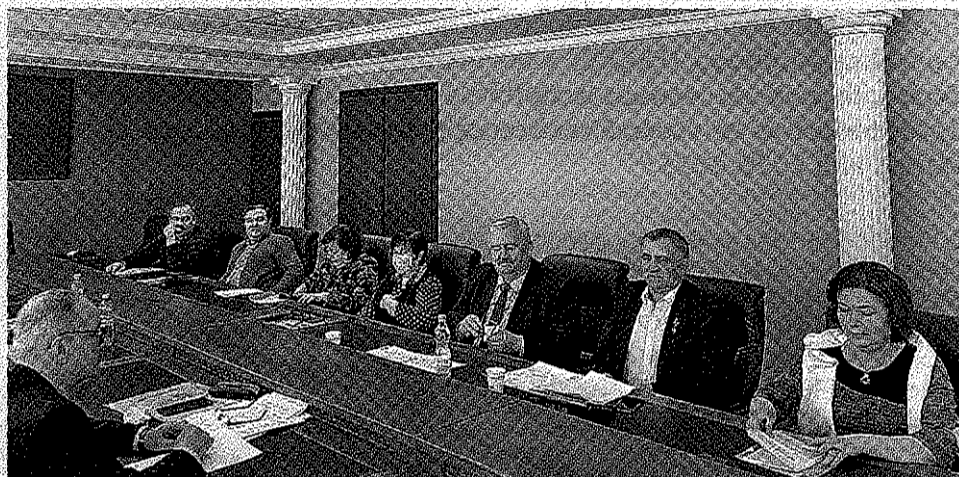
În acest context, o rundă de schimb de bune practici a fost organizată în perioada 16-23 martie curent. Organizațiile-gazdă au fost comitetul sindical al Universității de Stat din Moldova, care îl are ca președinte pe Efim Chilari, consiliile raionale (CR) ale FSEȘ din raioanele Râșcani (președinte Tudor Semeniuc), Hâncești, raion în care Ana Cimpoeșu este președinta CR al FSEȘ, Simion Boțan din raionul Orhei. Acestea și-au deschis larg ușile pentru colegii lor din alte instituții și raioane, pentru a-și împărtăși din propria experiență de muncă sindicală.

Accentul a fost pus pe construirea și menținerea relațiilor de parteneriat social cu administrația instituțiilor, cu organele locale de specialitate, cu reprezentanții administrației publice locale (APL). Și aici au fost foarte binevenite intervențiile lui Igor Șarov, rectorul USM, Viorel Dandara, șeful Direcției generale educație din raionul Râșcani, a Valentinei Tonu, șefa Direcției învățământ Hâncești, și Silvia Mustovici, șefa Direcției educație Orhei, care au adus la cunoștința celor prezenți secretele funcționalității parteneriatelor pe care le dețin cu organele sindicale respective.

Alt aspect al activității sindicale, împărtășit colegilor de către președinții vizitați, a fost lucrul cu liderii și membrii organizațiilor sindicale primare, menținerea capacității mobilizatoare a acestora și multe alte momente din cotidianul sindical.

O astfel de prezentare a fost făcută și de către Ana Cimpoeșu, președinta CR Hâncești al FSEȘ. Dumneaei a spus că le-a prezentat colegilor specificul activității pe domenii aparte, începând de la managementul sindical, activitatea educațională și până la managementul financiar.

„Știm cu toții că sindicalismul nu se învață nicăieri. Însușim totul din mers, nu avem niște tipare. Activăm fiind impulsionați de ceea ce își doresc oamenii din organizațiile sindicale primare. Atunci când îmi fac un plan de activitate pentru un an de zile, pornesc de la ce văd că au nevoie ei. Toată lumea a fost bucuroasă să participe la asemenea întâlniri, pentru că în perioada pandemiei nu au putut fi organizate și asta s-a simțit. Fiecare raion are spe-



cificul său, muncește în felul său, iar atunci când ne împărtășim din experiențe, avem ce învăța unii de la alții”, a menționat, pentru ziarul „Vocea poporului”, Ana Cimpoeșu.

A avut o prezentare similară și președintele CR Râșcani al FSEȘ, Tudor Semeniuc. „M-au întrebât mulți cum este parteneriatul dintre sindicat și Direcția de învățământ.

Le-am spus că nu este parteneriat, ci colaborare. De câte ori m-am adresat, nicio dată nu am fost refuzat. Colaborăm și cu administrația publică locală. Când apare o problemă, încercăm să o soluționăm. Una din acestea, care a rămas nesoluționată, dar sperăm să o rezolvăm, ține de plata pentru performanțe. Autoritățile locale spun că nu au bani să achite, dar, în condițiile în care totul se scumpește, ce ne facem?”, se întreabă Tudor Semeniuc.

În lipsa unui salariu adecvat, adaugă președintele CR Râșcani al FSEȘ, nici tinerii nu mai acceptă să muncească în sistem.

„Anul trecut, aveam nevoie în raion de 12 cadre didactice. Doar patru tineri au venit, unii dintre care au și plecat deja. Situația este salvată de către pedagogii de la disciplinele înrudite sau de cei care sunt la pensie. Altă ieșire din situație nu există. Se micșorează atât numărul de elevi în școli, cât și numărul de copii în grădinițe. Majoritatea pleacă cu părinții peste hotare”, a subliniat Tudor Semeniuc.

Galina MUNTEANU



Foto: FSEȘ

Opinii

## Congresul IV al CNSM, evenimentul anului



**Cel mai important eveniment din anul acesta va fi, fără îndoială, Congresul IV al CNSM, care urmează să aibă loc în iunie 2022. La acest for se vor da aprecieri evoluției mișcării sindicale, vor fi adoptate documente de bază privind strategia pentru următorii ani, vor fi discutate probleme actuale, stringente.**

**Am adresat liderilor sindicali ai federațiilor, precum și reprezentanților CNSM din teritoriu, următoarele întrebări:**



**Ce așteptări aveți de la Congresul IV al CNSM?**

**Ce schimbări ați dori să se producă în viața sindicală și în promovarea drepturilor salariaților, în lupta pentru aceste drepturi?**

**Cum credeți că ar trebui să fie relațiile sindicatelor cu guvernarea și pentru ce forme de cooperare pledați?**

**Natalia VORNICOVA, reprezentantă a CNSM în UTA Găgăuzia:**

### „Avem nevoie de un nou nivel de solidaritate și principialitate în mișcarea sindicală”

Orice congres reprezintă un bilanț al lucrului efectuat în anii precedenți și o planificare a activităților pentru perioada următoare. De remarcat că multe depind de membrii de sindicat și de lideri, așa că așteptările de la congres sunt mari și, mai presus de toate, așteptăm o alegere dem-

nă a organelor de conducere ale Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, care vor putea coaliza forțele din toate sectoarele pentru a rezolva problemele existente. S-au acumulat multe probleme în diferite ramuri și ele trebuie rezolvate.

CNSM, participând la unele se-

dințe ale Guvernului, trebuie să prezinte clar problemele existente în ramuri și să propună căi și modalități de rezolvare a acestora. Înțelegem că trecem cu toții printr-o perioadă dificilă, dar, dând dovadă de principialitate și solidaritate în rândurile sindicatului, Confederația Națională a Sindicatelor din

Moldova trebuie să evolueze la un nou nivel. Este necesar să îmbunătățim nivelul de informare, să ne sporim prezența în mass-media, să folosim diverse mijloace tehnice și să se efectueze o monitorizare continuă a deciziilor adoptate.

Relația dintre sindicate și autorități ar trebui să fie una corectă,

transparentă, iar principala modalitate de lucru cu autoritățile ar trebui să fie dialogul social, care poate duce la un anumit consens. Autoritățile trebuie să înțeleagă că astăzi oamenii au mai degrabă încredere în sindicate decât în administrație, acesta este un fapt incontestabil. Aducând în prim-plan problemele membrilor de sindicat, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova trebuie să propună căi de soluționare a acestora și să fie fermă și principială în abordarea lor.

# » ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Reuniune

## Membrii Consiliului General al FSCRE au trasat o serie de obiective

Membrii Biroului Executiv și ai Consiliului General al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice din Republica Moldova (FSCRE) s-au întrunit recent într-o ședință ordinară, în care au evaluat activitatea organelor de conducere și au trasat obiective ce vizează realizarea Programului strategic al FSCRE pentru anii 2020-2025.

În prima parte a ședinței, membrii Biroului Executiv au examinat și adoptat hotărâri privind executarea bugetului sindical al FSCRE în anul 2021, au aprobat bugetul sindical al Federației pentru anul 2022, precum și statele de personal și salarizarea persoanelor electivale ale angajaților FSCRE.

Conform ordinii de zi a ședinței Consiliului General, liderii sindicali au ales organele de lucru, au supus dezbaterilor și au adoptat 11 hotărâri cu referire la: modificarea componenței nominale a Consiliului General al FSCRE, alegerea delegaților la Congresul IV al CNSM, desemnarea reprezentanților FSCRE în Consiliul General al CNSM, raportul de activitate al Consiliului General al FSCRE pentru perioada iunie-decembrie anul 2021, repartizarea biletelor de tratament balneosanatorial în perioada anului 2022, cu privire la asigurarea securității și sănătății membrilor de sindicat la locul de muncă etc.

Președinta FSCRE, Margareta Strestian, a prezentat un raport amplu cu referire la activitatea Consiliului General și a punctat principalele realizări în perioada de referință, se arată într-un comunicat al Federației.

„Cu toții trecem printr-o perioadă instabilă și destul de anevoioasă, din cauza infecției Covid-19, a crizei în sistemul energetic, care afectează economia mondială și condițiile social-economice din țară, dar mai ales condițiile de muncă și salariale ale membrilor de sindicat din ramură. În consecință, mulți specialiști, muncitori, tineri calificați din cadrul organizațiilor din ramură migrează în țări din UE. În plus, au

apărut și probleme suplimentare, legate de numărul mare de refugiați din cauza războiului din Ucraina, întreaga societate s-a implicat activ să-i susțină. Situația social-economică în care s-a ajuns a afectat salariiile-membri de sindicat și a devenit mult mai necesară asigurarea unei protecții sociale adecvate”, a subliniat Margareta Strestian.

„Asigurarea unei protecții sociale adecvate, un imperativ al timpului

În raportul prezentat de președintă au fost expuse detaliat acțiunile întreprinse de FSCRE în perioada de referință pe diferite direcții de activitate sindicală.

Totodată, Margareta Strestian a relevat importanța consolidării mișcării sindicale



și a dezvoltării parteneriatului social la nivel ramural și național.

Membrii Consiliului General al FSCRE au scos la iveală activitățile desfășurate de organele sindicale, realizările, provocările și obiectivele pentru anul 2022.

O problemă stringentă pe care au reiterat-o liderii sindicali rămâne a fi remunerarea muncii salariaților din sistemul energetic.

Pe adresa FSCRE au parvenit mai multe

demersuri din partea organizațiilor sindicale primare, prin care se solicită să fie întreprinse măsuri suplimentare pentru majorarea salariilor și sporierea garanțiilor sociale.

Urmare a celor expuse, membrii Consiliului General al FSCRE au decis să sesizeze partenerii sociali privind asigurarea unei creșteri continue a garanțiilor minime în domeniul salarizării, pentru a menține puterea de cumpărare a salariilor.

În cadrul aceleiași ședințe, liderii sindicali au fost informați despre derularea procesului de negocieri cu partenerii sociali pentru încheierea Convenției Colective (nivel ramural) pentru anii 2022-2025 și următoarea rundă de discuții și întruniri în cadrul Comisiei de negocieri și consultări colective.

Consiliul General al FSCRE și-a onorat obligațiunile și angajamentele statutare față de membrii de sindicat, protejarea membrilor de sindicat rămânând a fi un obiectiv principal și o prioritate pentru toate organizațiile sindicale membre.

La finele ședinței, membrii Consiliului au organizat un flashmob de solidarizare cu cetățenii ucraineni, făcând apel la pace: „Vrem pace întregii lumi”.

Cor. VP



Foto: FSCRE

Întrunire

## Tinerii sindicaliști din comunicații s-au convocat într-o ședință extraordinară

Membrii Comisiei de Tineret (CT) din cadrul Federației Sindicatelor din Comunicații (FSCM) s-au întrunit recent în prima ședință din anul acesta. Comisia are în componența sa 15 tineri sindicaliști din organizațiile membre ale FSCM. Au fost prezenți la ședință 13 membri ai Comisiei de Tineret, opt dintre care – fizic, iar cinci – online.

Evenimentul a fost deschis de președintele FSCM, Elizaveta Iurcu. Dumneaei a transmis un mesaj de susținere către tineri, și anume că FSCM își pune mari speranțe în impulsivitatea activității Comisiei de Tineret. Președinta

FSCM i-a îndemnat să fie activi în promovarea activităților sindicale, în pofida tuturor provocărilor, să implementeze proiecte noi, să înainteze propuneri, să abordeze problemele cu care se confruntă tinerii la locul de muncă. În context, conducerea FSCM le-a promis toată susținerea în acțiunile pe care le vor desfășura.

Președinta Comisiei de Tineret, Maria Cojocari, desemnată prin hotărârea Biroului Executiv la 24 februarie 2022, a adus la cunoștință Regulamentul tinerilor sindicaliști. Tot în cadrul ședinței, Constantin Osoianu a fost ales cu vot unanim în calitate de vicepreședinte al Comisiei, iar Viorel Paluța – ca secretar al CT.

Jana Svet, specialist în cadrul FSCM, a informat membrii Comisiei de Tineret despre beneficiile apartenenței la sindicat. Ea a menționat că doi ani de mandat vor trece foarte repede, de aceea, din propria experiență, le-a sugerat să participe activ la toate evenimentele organizate de Comisia de Tineret, astfel încât se vor ajuta pe ei înșiși, vor dobândi noi cunoștințe, vor înțelege care sunt drepturile lor și le vor aplica corect, vor avea un loc de muncă decent și în siguranță, vor fi tratați echitabil și vor spori puterea organizației sindicale din care fac parte.

Tinerii s-au implicat activ în discuții cu privire la planul de ac-



Foto: Nicu Bînzari

tivitate pentru anul 2022 și au identificat câteva probleme cu care se confruntă la locul de muncă. Și-au manifestat dorința de a se întâlni în orice format, cel puțin o dată în lună. Ei au propus să fie organizat primul seminar de in-

struire cu privire la drepturile tinerilor în câmpul muncii, despre prevederile din contractul individual de muncă și din cel colectiv de muncă, despre securitatea și siguranța locurilor de muncă.

Natalia HADĂRCĂ

## Mărinimie

# UTM și USM, gazde primitoare pentru refugiații din țara vecină

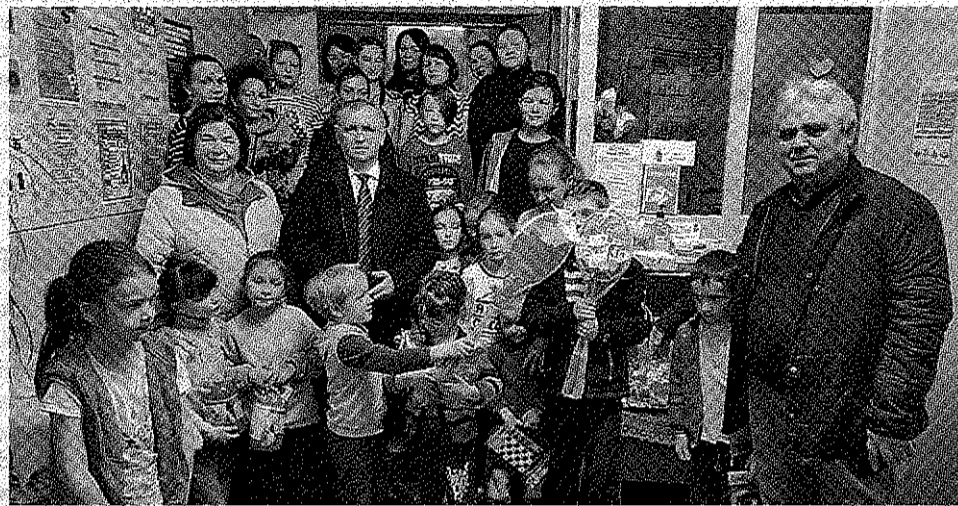
„Unirea face puterea” este o zicală rostită tot mai des în aceste zile, când țara vecină, Ucraina, este bombardată de armata rusă, iar milioane de refugiați au luat calea străinătății. Peste 100 de mii dintre ei au trecut și prin Republica Moldova, marea majoritate a acestora adăpostindu-se aici, în speranța că războiul se va încheia în curând și se vor întoarce la casele lor.

Autoritățile publice locale, voluntarii și societatea civilă din țară s-au mobilizat pentru a le oferi ajutor, a-i îndruma și a-i găzdui.

Printre centrele de plasament temporar pentru refugiați deschise în Republica Moldova este și cel de la Universitatea Tehnică din Moldova (UTM). Acesta dispune de cinci puncte de plasament pe străzile Studenților și Florilor. Zilnic, acestea găzduiesc aproximativ 233 de persoane, dintre care 100 sunt femei, 90 copii și 17 bărbați în etate. Până în prezent, circa 800 de refugiați au beneficiat de cazare și suport în cadrul centrului de plasament.

## Suport material, dar și emoțional

Angajații Centrului depun tot efortul pentru a oferi nu doar suport material, dar și emoțional și medical, după necesitate. Pe lângă spațiul de cazare oferit, refugiații



sunt asigurați cu produse de igienă și cu trei mese pe zi. Tot suportul, în primă instanță, a fost posibil datorită angajaților și studenților UTM, receptivi la calvarul prin care trec cetățenii din țara vecină. Ulterior, la acesta s-a adăugat sprijinul din partea agenților economici, a Comitetului sindical al salariaților UTM și Comitetului sindical studentesc al UTM.

„Ținem să mulțumim membrilor de sindicat din cadrul Federației Sindicale a Educației și Științei din Moldova (FSES), care au donat 40 de mii de lei. Tot acest suport financiar va fi utilizat în asigurarea alimentării familiilor de refugiați ucraineni”, au menționat reprezentanți ai comunității academice de la UTM.

Și unele cămine de la Universitatea de Stat din Moldova (USM) s-au transformat

în centre de plasament. În căminul nr.19, bunăoară, sunt cazați circa 100 de refugiați. Zilnic, voluntarii USM depun o muncă enormă pentru a-i ajuta pe cei care au fugit din calea războiului. Aceștia au primit strictul necesar pentru un trai decent, sunt hrăniți, dar li se asigură și atenția de care au nevoie. Studenții voluntari organizează activități pentru copiii din Ucraina, vizite la Teatrul „Licurici” etc.

## „Situția cere mobilizare”

Potrivit lui Ghenadie Donos, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei, structurile FSES au organizat o serie de acțiuni pentru a oferi oaspeților din Ucraina ajutoare sub diverse forme, în cooperare cu administrațiile publice locale prin

comunicare de la om la om, nevoile ucrainenilor pot fi cel mai bine înțelese.

„Datorită acestor acțiuni, produsele alimentare, de igienă, medicamentele, chiar și jucăriile pentru copii, ajung cât mai repede la cei care au nevoie. Situația cere mobilizare și acțiuni concrete în fiecare centru de plasament. Sunt de acord cu colegii noștri din Polonia, care numesc persoanele cărora R. Moldova le oferă casă și masă drept oaspeți. Or, acest cuvânt se potrivește mai bine pentru copiii, femeile care suferă cumplit în urma războiului din țara vecină. Una e să te informezi din mijloace media despre situația din Ucraina și despre problemele celor care caută adăpost la noi, și altceva e să vezi ochii acestor copilași care au acum nevoie nu doar de căldură, dar și de un cuvânt de susținere. Din ceea ce am înțeles, în discuțiile cu mamele copiilor aflați în instituțiile noastre (mă refer la centrele de plasament temporar de la USM, UTM, Institutul de Științe ale Educației), unii elevi beneficiază de studii de la distanță, oferite de școlile ucrainene în zonele în care este posibil acest lucru. Această formă este folosită de elevii din clasele mai mari, deoarece ei pot obține certificate care le vor permite să susțină examenul de absolvire. Dar sunt și doritori să se înscrie și în școlile noastre și, mai ales, sunt mame care ar dori să-și ducă copilașii la grădinițe. Aici ar trebui să le oferim sprijin, în comun cu Ministerul Educației și Cercetării”, a spus pentru „Vocea poporului”, Ghenadie Donos.

Galina MUNTEANU

## Atitudine tranșantă

# ITUC avertizează asupra efectelor devastatoare ale războiului din Ucraina

Dependența de exporturile rusești de petrol și gaze înseamnă că costurile energiei din întreaga lume vor crește și mai mult, iar deficitul de alte produse va afecta lanțurile globale de aprovizionare într-o serie de domenii, punând locurile de muncă în pericol. Gradul de ocupare a forței de muncă încă nu a revenit nici măcar la nivelul de dinaintea de pandemie. Confederația Internațională a Sindicatelor (ITUC) susține că acești factori vor determina o înrăutățire a situației pe piața muncii și vor duce la o criză globală a locurilor de muncă.

ITUC condamnă războiul împotriva Ucrainei și face apel la pace, democrație și dialog. Războiul provoacă suferințe și distrugerile umane imense. Peste 3,5 milioane de oameni au fugit din țară. Confederația salută activitatea umanitară a afiliațiilor săi ucraineni și eforturile sindicatelor din țările vecine pentru a primi refugiați și a ajuta la satisfacerea nevoilor acestora. Prioritatea trebuie să fie o încetare imediată a focului, retragerea tuturor forțelor ruse din Ucraina și negocierea unei păci juste și durabile.

Potrivit unui comunicat al ITUC, nevoile poporului Ucrainei și reconstrucția țării vor fi enorme. Dincolo de Rusia și Ucraina,

războiul are consecințe geopolitice și economice globale și a scos la iveală multiple slăbiciuni, fiind necesare acțiuni urgente în mai multe domenii.

ITUC este îngrijorată de faptul că atât Rusia, cât și Ucraina, sunt mari exportatori de cereale. Diverse țări depind în mare măsură de exporturile de grâu, porumb, de alte culturi și ulei de gătit din cele două țări. Creșterea costului energiei și al alimentelor, conjugată cu o criză a costului vieții deja existentă în multe țări înainte de războiul din Ucraina, se va intensifica pe măsură ce perturbarea lanțului global de aprovizionare cu aceste produse și alte mărfuri din regiune se va adăuga la presiunea asupra gospodăriilor cu venituri salariale mici.

ITUC precizează că o creștere a cheltuielilor militare globale (în prezent, de aproximativ două trilioane de dolari SUA pe an) va devia finanțarea vitală de la nevoile economice și sociale cruciale. Totodată, pe măsură ce economiile au început să se deschidă în urma pandemiei de Covid-19, a crescut „lăcomia corporativă” a companiilor multinaționale, cu profituri record în ultimul an, fapt care ar putea provoca mai multă nesigurantă și sărăcie.

„Guvernele vor trebui să ia în considerare politicile de prețuri și răspunsurile la impac-



tu economic al acestui război și vor trebui să se concentreze în special asupra celor nevoiași”, a declarat Sharan Burrow, secretar general al ITUC.

Ea susține că multe guverne au implementat măsuri de urgență la începutul pandemiei, care i-au ajutat pe mulți să iasă din sărăcie și să mențină economiile pe linia de plutire. Acum, odată cu impactul global al războiului din Ucraina și creșterea inflației, protejarea salariilor lucrătorilor va fi vitală, la fel ca și crearea numărului de locuri de muncă decente.

„Guvernele trebuie să acționeze pentru a opri scăderea veniturilor și, împreună cu instituțiile financiare internaționale, să ia măsuri urgente pentru a extinde protecția socială asupra a milioane de oameni din întreaga lume, care se confruntă cu foamete, cu prețuri inaccesibile la energie, penurie de provizii cheie. Războiul va avea consecințe extrem de dăunătoare la nivel mondial, în special pentru cei mai săraci și cei mai vulnerabili”, a conchis Sharan Burrow.

sindicat.md

## Economistul

# Impozitul pe venit al persoanelor fizice

**Care este impozitul pe venit și cine are scutiri? Cum se calculează impozitul pe venit din salariu?**

**Iurie Cleșcev, Chișinău**



Ana MOLDOVANU, consultant superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Conform titlului II din Codul fiscal (CF), art. 15, pentru persoane fizice, întreprinzători individuali și persoanele care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției și în domeniul sănătății impozitul pe venit este stabilit în mărime de 12% din venitul anual impozabil.

Venit impozabil este venitul brut, inclusiv facilitățile acordate de angajator, obținut de contribuabil din toate sursele într-o anumită perioadă fiscală, cu excepția deducerilor și a scutirilor, aferente acestui venit, la care are dreptul contribuabilul conform legislației fiscale.

În venitul brut se includ:

- plățile pentru munca efectuată și serviciile prestate (inclusiv salariile), facilitățile acordate de angajator, onorariile, comisioanele, primele și alte retribuții similare;
- venitul provenit din activitatea de întreprinzător, din activitatea profesională sau din alte activități similare;
- venitul de la activitatea societăților, obținut de către membrii societăților, și venitul obținut de către acționarii/deținătorii de unități (titluri) emise de organismele de plasament colectiv în valori mobiliare;
- venitul din chirie (arendă);
- creșterea de capital definită la art. 40 din Codul fiscal;
- venitul aferent provizioanelor neutilizate conform art. 24 alin. (16) din CF;
- suma diminuărilor reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale în urma îmbunătățirii calității acestora pe parcursul perioadei fiscale;
- suma diminuărilor provizioanelor destinate acoperirii eventualelor pierderi ce țin de nerestituirea împrumuturilor, a ratelor de leasing și a dobânzilor aferente în urma îmbunătățirii calității și/sau rambursării acestora pe parcursul perioadei fiscale;
- venitul obținut sub formă de dobândă;
- royalty (redevențe);
- anuitățile, inclusiv primite în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, sumele și despăgubirile de asigurare primite în baza contractelor de asigurare și coasigurare și neutilizate;
- venitul rezultat din neachitarea datoriei de către agentul economic,

cu excepția cazurilor când formarea acestei datorii este o urmare a insolvenței contribuabilului;

- dotările de stat, primele și premiile care nu sânt specificate ca neimpozabile în legile prin care se stabilesc aceste plăți;

- veniturile obținute, conform legislației, ca urmare a aplicării clauzei penale, în formă de despăgubire pentru venitul ratat, precum și ca urmare a reținerii arvunei sau restituirii arvunei;

- alte venituri care nu au fost specificate la literele menționate și care nu sânt neimpozabile conform legislației fiscale.

Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă) care are un venit anual impozabil mai mic de 360.000 de lei, are dreptul la o scutire personală de 27.000 de lei pe an.

Conform art. 33 (2) din Codul fiscal, fiecare contribuabil care are un venit anual impozabil mai mic de 360.000 de lei beneficiază de scutire în mărime de 31.500 de lei pe an, dacă:

- s-a îmbolnăvit și a suferit de boala actinică provocată de consecințele avariei de la C.A.E. Cernobil;
- este persoană cu dizabilități și s-a stabilit că dizabilitatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobil;
- este părintele sau soția (soțul) unui participant căzut sau dat dispărut în acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, precum și în acțiunile de luptă din Afghanistan;
- este persoană cu dizabilități ca urmare a participării la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, precum și în acțiunile de luptă din Afghanistan;
- este persoană cu dizabilități de pe urma războiului, persoană cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoană cu dizabilități severe și accentuate;
- este pensionar-victimă a represiunilor politice, ulterior reabilitată.

Persoana fizică aflată în relații de căsătorie cu orice persoană specificată la art. 33 alin. (2) are dreptul la o scutire suplimentară de 19800 de lei anual, cu condiția că soția (soțul) nu beneficiază de scutire personală.

Contribuabilul are dreptul la o scutire în valoare de 9000 de lei anual pentru fiecare persoană întreținută, cu excepția persoanelor cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, pentru care scutirea constituie 19800 de lei anual.

Persoană întreținută este persoana care întrunește toate cerințele de mai jos:

a) este un ascendent sau descendent al contribuabilului sau al soției (soțului) contribuabilului (părinții sau copiii, inclusiv înfietorii și înfiații) ori persoană cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie rudă de gradul doi în linie colaterală;

b) are un venit ce nu depășește suma de 11280 de lei anual. La calcularea venitului nu se include suma alocațiilor achitate din mijloacele bugetului de stat pentru persoanele cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie și pentru persoanele cu dizabilități severe și accentuate.

Exemplu de calculare a impozitului pe venit: Angajatul cu un salariu lunar de 6000 de lei are la întreținere un copil minor și un părinte care beneficiază doar de o alocație socială în mărime de 540 de lei.

I. Se calculează prima de asigurare obligatorie de asistență medicală

$$6000 \times 9\% = 540 \text{ de lei}$$

II. Se calculează impozitul pe venit:

1) se determină suma scutirilor acordate salariatului:

Scutirea personală lunară:

$$27000 : 12 = 2250 \text{ de lei};$$

Scutirea lunară pentru persoana întreținută:  $9000 : 12 = 750 \text{ de lei}$ .

2) Se determină venitul impozabil:  $6000 - 540 - 2250 - 750 = 1710 \text{ lei}$

III. Impozitul pe venit:  $1710 \times 12\% = 205,20 \text{ lei}$ .

IV. Salariul spre plată:  $6000 - 540 - 205,20 = 5254,80 \text{ lei}$ .

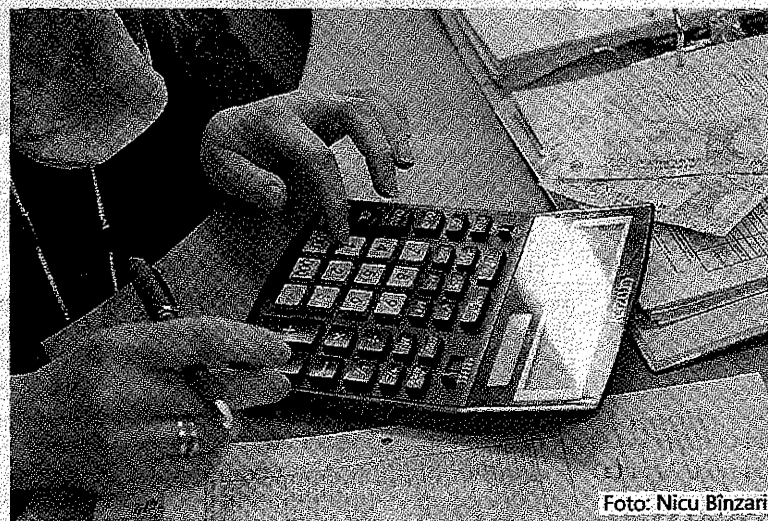


Foto: Nicu Bînzari

## Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sânt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.



## Transferul angajatului: condițiile prevăzute de lege

**Prin ordinul angajatorului am fost transferat în altă secție a unității fără acordul meu și fără modificarea contractului individual de muncă. Deși eu nu am acceptat această mutare, pe care o consider că ea contravine legislației muncii, conducerea unității susține că transferul dat ține de competența angajatorului și se încadrează pe deplin în condițiile legii. Vă rog să-mi explicați ce prevede legislația muncii în asemenea cazuri și dacă angajatorul poate emite ordinul de transfer al salariatului fără acordul acestuia?**

**Boris Cheptene, Chișinău**

Condițiile în care salariatul poate fi transferat la o altă muncă și modificarea contractului individual de muncă constituie, preponderent, obiectul reglementărilor legale care au un caracter imperativ și de protecție a drepturilor și intereselor angajaților.

Codul muncii (CM) conține o definiție legală a noțiunii de modificare a contractului individual de muncă. Astfel, potrivit art. 68 alin. (2) din CM, se consideră modificare a contractului individual de muncă orice modificare sau completare care vizează cel puțin una dintre clauzele prevăzute la art. 49 alin. (1) din CM (durata contractului, atribuțiile funcției, condițiile de retribuire a muncii, inclusiv salariul funcției sau cel tarifar, suplimentele, premiile și ajutoarele materiale (în cazul în care acestea fac parte din sistemul de salarizare al unității), locul de muncă, regimul de muncă și de odihnă, inclusiv durata zilei și a săptămânii de muncă a salariatului și altele).

Contractul individual de muncă poate fi modificat printr-un acord suplimentar semnat de părți, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice avansate calificate. Acordul suplimentar este parte integrantă a contractului individual de muncă.

**”Transferul salariatului la o altă muncă permanentă este posibil numai cu acordul scris al părților**

Modificarea contractului individual de muncă prin acordul de voință a părților nu cunoaște restricții. În acest caz, părților contractante le revine numai obligația de a respecta dispoziția art. 49 alin. (3) din CM, potrivit căreia este interzisă stabilirea pentru salariat, prin contractul individual de muncă, a unor condiții sub nivelul celor prevăzute de actele normative în vigoare, de convențiile colective și de contractul individual de muncă.

Locul de muncă al salariatului, potrivit art.69 alin. (1) din CM, poate fi schimbat temporar de către angajator, fără efectuarea modificărilor în contractul individual de muncă, în cazul deplasării sau detașării, conform art. 70 și 71 din CM.

Pe durata deplasării în interes de serviciu sau a detașării la alt loc de muncă, salariatul își menține funcția, salariul mediu și alte drepturi prevăzute de contractul colectiv și de cel individual de muncă.

Transferul salariatului la o altă muncă permanentă constituie o modalitate de modificare cu caracter permanent a locului muncii, realizat fie în interesul serviciului, fie la cererea salariatului, prin trecerea la o altă muncă permanentă în cadrul aceleiași unități, cu modificarea contractului individual de muncă conform art. 68 din CM.

Transferul salariatului la o altă muncă permanentă este posibil numai în temeiul unui acord scris al părților. În cazul în care ordinul angajatorului privitor la un asemenea transfer a fost emis fără acordul scris al celui transferat, acesta (ordinul) va fi ilegal sau contrar cerințelor imperative ale legislației (art. 68 și 74 din CM).

Salariatul transferat nelegitim poate contesta ordinul angajatorului prin depunerea unei petiții scrise la Inspectoratul de Stat al Muncii sau prin înaintarea unei acțiuni în instanța de judecată conform art. 353-355 din CM.

În fine, este relevant de remarcat: norma art. 89 alin. (1) din CM prevede că salariatul transferat nelegitim la o altă muncă poate fi restabilit la locul de muncă precedent prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărâre a instanței de judecată.

## Oportunități

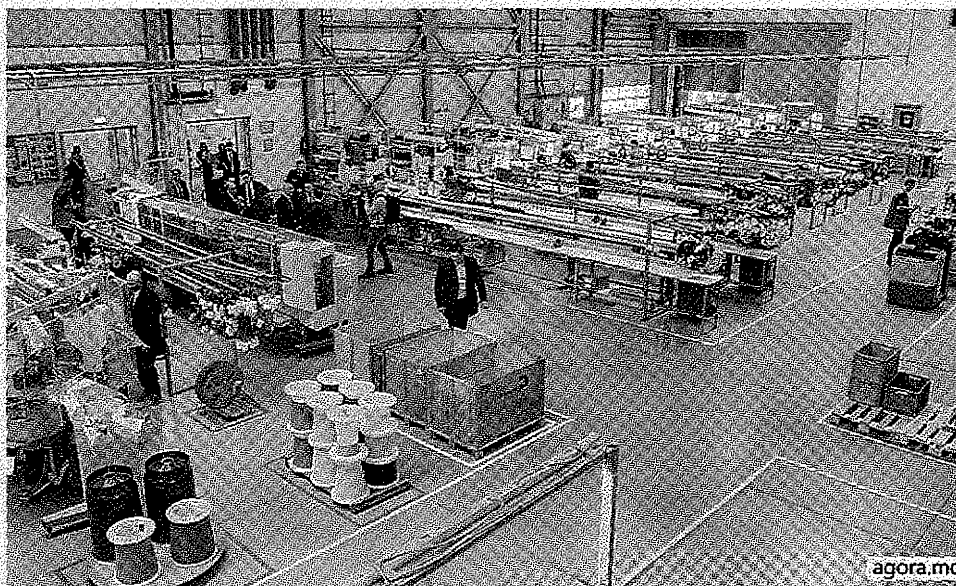
# Criza pandemică și războiul din zonă au afectat investițiile în R. Moldova

În contextul pandemiei și al situației din regiune, al războiului din Ucraina, se atestă schimbări și în domeniul investițiilor în Republica Moldova. Despre asta a vorbit zilele trecute ministrul Economiei, Sergiu Gaibu, într-un briefing de presă. Totodată, oficialul a enumerat măsurile care vor fi puse în aplicare, pentru a proteja activitatea investitorilor care deja se află în țara noastră.

„Această criză se observă încă de la începutul anului precedent. O serie de componente la echipamentele de procesare erau în insuficiență încă de la începutul anului trecut. Însăși criza pandemică a provocat schimbări semnificative pe domeniul turismului, HoReCa, în alte sectoare”, a spus Gaibu.

## Investiții de peste patru miliarde

Potrivit datelor oferite de Ministerul Economiei, în 2021, Republica Moldova a acumulat investiții în valoare de peste 4,7 miliarde de dolari. Printre acestea se numără unele proiecte de investiții care au fost atrase și care au generat venituri de aproximativ 187 de milioane de dolari. În proporție de 86 la sută sunt de la Uni-



unea Europeană. Mai puțin de un procent sunt țările CSI și 13 la sută constituie alte țări sau surse de investiții din alte țări”, a menționat ministrul Economiei.

În anul 2021, stocul investițiilor străine directe a constituit aproape cinci miliarde de dolari. 86% dintre acestea provin din UE, un procent din CSI și 13% din alte țări. Pe sectoare economice, cele mai multe sunt în domeniul finanțelor și asigurărilor (31%), comerțului (26%), industriei prelucrătoare (20%), urmate de sectorul informației și comunicații (5%), tranzacții imobiliare (5%), transport și depozitare (4%), construcții (3%), altele (6%).

În prezent, din cauza războiului din Ucraina, o parte dintre investitori așteaptă să vadă cum va evolua situația, iar pentru a-i menține pe piața noastră și pentru a-i susține, ministrul Economiei a declarat că vor fi implementate mai multe facilități.

„În prezent, ministerul lucrează la o serie de proiecte pentru îmbunătățirea cadrului normativ care va permite prelungirea termenului de operare a Moldova IT Park, păstrarea condițiilor de activitate în Zonele Economice Libere, precum și alinierea facilităților fiscale la cerințele Acordului de Asociere cu UE”, a relevat Sergiu Gaibu.

## Mesaj de încurajare pentru străini

Ministrul Economiei a venit cu un mesaj de încurajare pentru investitorii străini, dând asigurări că regimurile platformelor investiționale nu vor suferi modificări.

„Noi trăim în prezent o serie de schimbări în ceea ce privește relațiile economice și, evident, investițiile în asemenea cazuri suferă modificări. Noi, ca țară și economie în dezvoltare, trebuie să ne adaptăm la aceste situații. Există și anumite îngrijorări pe care le au investitorii atât în privința crizei care durează de câțiva ani, cât și în privința politicii economice pe care o vom avea în timpul apropiat. De aceea, vin astăzi cu un mesaj către investitorii, dar și către antreprenorii locali: vrem, în continuare, să asigurăm un climat favorabil și prietenos. Toți investitorii sunt foarte importanți pentru țara noastră, iar facilitățile și garanțiile vor rămâne în vigoare, astfel încât toate îngrijorările rezidenților să dispară. Cred că, în pofida dificultăților și crizei, vor apărea oportunități noi, iar autoritățile vor adapta platformele la noile condiții pe plan național și internațional”, a subliniat ministrul Gaibu.

În Republica Moldova activează mai multe platforme investiționale. Este vorba de Moldova IT Park, de șapte Zone Economice Libere și 38 de subzone ale acestora, de 10 Parcuri Industriale și de Portul Internațional Liber Giurgiulești.

Galina MUNTEANU

## Suport

## PNUD își va extinde sprijinul pentru țara noastră

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) a anunțat, recent, că își extinde sprijinul pentru Republica Moldova, în condițiile în care un război prelungit în țara vecină ar aduce mii de persoane sub pragul sărăciei, comunică Moldpres.

Potrivit sursei citate, în cazul unui război prelungit în Ucraina, realizările social-economice ale Republicii Moldova ar putea fi periclitate. Datele PNUD sugerează că din cauza războiului din Ucraina și a crizelor asociate, în R. Moldova peste 30% din populație ar putea trăi sub pragul sărăciei, iar în următorul an, fiecare al doilea moldovean riscă să devină sărac.

„Efectele economice ale războiului din Ucraina vor fi resimțite în întreaga regiune și milioane de oameni vor avea nevoie în lunile următoare de sprijin urgent”, a declarat Dima Al-Khatib, reprezentant rezident al PNUD în Republica Moldova.

„Continuăm să extindem sprijinul nostru pentru Moldova, pentru a acoperi multiplele necesități ale celor care au fugit de violență și pentru a susține comunitățile-gazdă. Dar, pentru a preveni și mai multe suferințe umane și colapsul economiilor locale, războiul trebuie să înceteze. Oamenii din regiune au nevoie urgentă de pace, pentru a preveni căderea liberă în sărăcie”, a adăugat Dima Al-Khatib.

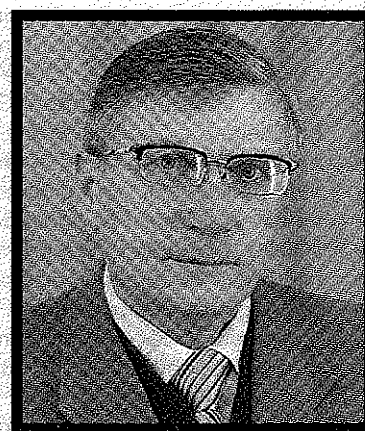
Pentru a ajuta la identificarea nevoilor de asistență, PNUD va efectua o analiză a impactului lanțurilor valorice perturbate asupra întreprinderilor mici și mijlocii care operează în R. Moldova. Totodată, PNUD va estima impactul potențial al crizei la nivelul veniturilor gospodăriilor, identificând sprijinul necesar pentru acestea.

## Lumină lină

## S-a stins din viață îndrăgitul profesor Nicanor Țurcanu

O veste plină de tristețe și regret. Imaginea senină a profesorului ne întoarce la timpul în care a semănat dragoste de spiritul popular, evocat și reflectat cu multă inspirație, la timpul în care am respirat la unison eternele reflecții despre literatură, poezie, folclor, despre misiunea dascălului universitar, despre problemele limbii și literaturii române într-o societate tot mai recalcitrantă, despre tot și despre toate. Era mereu în miezul problemelor, cunoștea în profunzime multe aspecte din viața social-politică, ce le scăpau altora. Discursul și-l ținea cu încredere și demnitate, molcom și bonom, trezind respect și admirație. Adesea, percepția generală era că gândurile, argumentele, sfaturile sale erau definitorii într-o discuție, fiind luate ca reper în multe decizii.

Nicanor Țurcanu s-a născut în anul 1949, în satul Buda, Călărași, o localitate despre care profesorul a scris recent, în calitate de coautor, o lucrare intitulată „Cartea satului Buda”. A absolvit Facultatea de Litere în



anul 1973, iar deja în 1974 și-a început aici doctoratul și activitatea de asistent universitar la catedră. A fost o prezență constantă, discretă, modestă, dar fermă de atunci și până în anul 2020, când și-a dat demisia.

În toată această perioadă, Nicanor Țurcanu s-a manifestat ca un profesor dedicat, inspirând interes, curiozitate, dragoste de valorile culturale și de tradițiile studenților, având, la rândul-i, recunoștința și respectul, admirația acestora. A coordonat teze de an, de licență, de master, a motivat și a susținut pe

toți cei cu care a interacționat, obținând, în rândul studenților și al colegilor, o alură de Om inteligent, cumpătat, onest, decent, cumsecade.

În activitatea de cercetare, s-a condus de principiul latinesc „Non multa, sed multum”, publicând lucrări de valoare din domeniul folclorului, foarte drag profesorului, pe care-l cunoștea în profunzime și reușea să transmită cu multă relevanță valențele acestui tezaur popular discipolilor săi. Avea o mare dragoste pentru moștenirea spirituală a neamului românesc. Pentru noi, colegii, dar și pentru mulți dintre cei care i-au fost studenți, cel mai convingător și mai inspirat despre folclorul românesc a vorbit Nicanor Țurcanu.

Luminoasă să-i fie amintirea! Dumnezeu să-l țină cu dreptii...

Transmitem sincere condoleanțe familiei, rudelor, prietenilor și tuturor celor care l-au cunoscut și l-au apreciat.

Facultatea de Litere a Universității de Stat din Moldova

## Aprecieri

# Numai o societate cu un nivel înalt de cultură poate să creeze bunuri materiale



La Muzeul Național de Artă al Moldovei a avut loc, pe 28 martie, ceremonia de înmânare a premiilor Ministerului Culturii pentru anul 2021, ediția a 9-a. Eveniment care i-a adus în prim plan pe cei mai importanți creatori și promotori ai culturii naționale.

Prezentă la eveniment, prim-ministrul Natalia Gavrilița a menționat că decernarea premiilor Ministerului Culturii este o apreciere pentru acei oameni care, în pofida presiunii acestor timpuri dificile, își dedică viața căutării unor sensuri prin care reușesc să-i aline și să-i ajute pe cei din jur. „Oamenii culti și societățile civilizate ridică scutul artei în fața instinctului dominant de a călca pe alții pentru a avea mai mult, de a pune interesul personal în fața comunităților, de a aplica violența acolo unde nu este înțelegere. În aceste vremuri grele pentru țara noastră, în care auzim zgomotul luptelor care distrug țara vecină, o să vă rog să țineți sus acest scut, să continuați să faceți artă, pentru că aceasta este ce va rămâne”, a subliniat prim-ministrul Natalia Gavrilița.

Ministrul Culturii Sergiu Prodan a afirmat că doar un popor care are stare de spirit poate să dea naștere valorilor culturale. „Ne convingem pe exemplul vecinilor noștri că starea de spirit înseamnă de fapt reziliență,

înseamnă, de fapt, reușită, inclusiv atunci când ești atacat. Starea de spirit a vecinilor noștri face inclusiv ca acest război să aibă șanse de izbândă. Investind în cultură, de fapt investim în reziliența țării. Trebuie să ne consolidăm în jurul culturii pe care o avem, să o promovăm, să o mișcăm mai departe și cu ocazia asta vreau să-i felicit și să mă închin în fața tuturor oamenilor care activează în domeniul culturii”, a subliniat ministrul Culturii, Sergiu Prodan.

Cu premiul de excelență pentru întreaga activitate a fost distins compozitorul Eugen Doga, cu premiul „Valeriu Cupcea” în domeniul artei teatrale – Slava Sambiris, regizor-șef și director artistic la Teatrul Republican „Lucaefărul” și Dan Melnic, actor la Teatrul Național „Mihai Eminescu”, cu premiul „Constantin Stere” în domeniul literaturii – scriitorii Constantin Cheianu și Claudia Partole, cu premiul „Vladimir Curbet” în domeniul coregrafiei – Alexandru Balan, artist de balet la Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, cu premiul „Mihai Grecu” în domeniul artelor plastice – pictorița Eudochia Robu.

Premiul Artă plastică contemporană a fost obținut de artistul plastic Ghenadie Popescu, premiul „Gavriil Musicescu” în domeniul muzicii – de flautistul Ion Negură și duetul de pianisti Anatolie Lopicus și Iurie Mahovici, premiul „Ștefan Ciobanu” în domeniul conservării patrimoniului cultural și al muzeografiei – de Maria

Ciocanu, cercetătoare la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, premiul „Ion Madan” în domeniul biblioteconomic și bibliografic – de Aliona Manciu, șef Serviciu Asistență Metodologică de Specialitate, BPR „D. Cantemir” din Ungheni, premiul „Gheorghe Cincilei” în domeniul promovării imaginii culturale în mass-media – de Maria Mocanu, realizatoarea emisiunii „Dor de Izvor”, Radio Chișinău, iar premiul „Emil Loteanu” în domeniul cinematografiei – de regizorii de film Dragoș Turea și Olga Lucovnicova.

„La momentul acesta chiar am nevoie de acest premiu. Să știți că îmi trebuie, că eu nu am niciun venit decât cel din muzică și un venit foarte important din partea spectatorilor”, a declarat maestrul Eugen Doga, prezent la ceremonia de înmânare a premiilor Ministerului Culturii.

„Faptul că ni se dă acest premiu, ne spune că e bine să continuăm să scriem cărți bune”, a declarat Constantin Cheianu.

„Este o recompensă a unei munci de 50 de ani în aceeași instituție, anul acesta împlinesc 50 de ani de muncă muzeală”, a declarat Maria Ciocanu.

„Cred că muzica este acel limbaj care nu depinde de naționalitate, este pentru toți și cred că muzica e menită să aducă Pace pe Pământ”, a declarat Iurie Mahovici.

La cea de-a 9-a ediție a Galei premiilor, Ministerul Culturii a premiat 20 de personalități.

Cor. VP

## Horoscopul săptămânii



## BERBEC

Nu trebuie să vă grăbiți să terminați repede ce ați început, pentru că un ritm susținut nu naște decât extenuare ce poate duce la atingerea limitelor maxime. Cu cât vă străduiți mai mult, cu atât piedicile vor părea mai mari, de aceea trebuie să faceți totul lent și chibzuit.



## TAUR

Lucruri care nu mai aduceau nimic nou în peisaj par dintr-o dată să dea semne de revigorare, înfloresc, renaște speranța în inima dvs. și sunteți încântat de perspectivele promițătoare care se văd la orizont. Puneți pasiune chiar și în cele mai banale lucruri, nu pretindeți doar evenimente ieșite din comun.



## GEMENI

Drumul pe care ați pornit nu demult duce la un nivel demn de toată aprecierea, pentru că pe parcurs veți acumula noi și noi informații care vor crea, la final, un nivel superior pe care vă veți putea baza mai apoi o viață. Călătoria în care ați pornit e o școală a vieții.



## RAC

Nu sunteți în apele dvs., se vede că vă macină niște griji cărora nu le mai dați de capăt, dar dacă ați fi atenți, ați primi de la cineva drag exact sfatul de care aveți nevoie. Dacă sunteți încăpățânat, s-ar putea să respingeți exact cele mai de preț îndrumări. Este un moment bun să te bucuri de ceea ce te înconjoară.



## LEU

Țineți-vă sub control atitudinea un pic cam agresivă care nu va fi interpretată corect de cei din jur, chiar dacă e modul dvs. de a vă ridica pentru cine știe ce nedreptăți, chiar dacă e ca o revoluție personală prin care vreți să vă eliberați de un blocaj care v-a ținut pe loc.



## FECIOARĂ

Dacă primiți susținerea potrivită de la cei din jur, sunteți capabil de succese răsunătoare, deci cel mai greu e să vă alegeți tovarășii potriviți. Sunteți în fața unei provocări interesante cu mari sorți de izbândă. Ești mai înclinat către spiritualitate, cauți binele comun.



## BALANȚĂ

Unele lucruri nu decurg așa cum îți dorești sau după cum ți le-ai imaginat: Nu fii niciodată atât de sigur că un lucru, odată ajuns pe un teren aparent stabil, se va menține așa multă vreme. Oricând poate apărea o surpriză care vă dă peste cap tot echilibrul și vă obligă să o luați de la capăt.



## SCORPION

Nu vă puteți detașa de problemele majore de serviciu, ci simțiți nevoia să discutați cu cât mai multe persoane. Discuțiile au un efect eliberator, pentru că, spunând altuia ce ați realizat până acum și încotro vreți să mergeți, descoperiți ori o altă viziune asupra evenimentelor, ori o soluție salvatoare.



## SĂGETĂTOR

Unele persoane vă descriu viitorul în culori foarte promițătoare, dar, deși sunteți genul optimist, de data aceasta aveți rezerve dacă să-i credeți sau nu. De fapt, așteptați dovezi mai clare că va fi chiar așa de bine pe cât promit ei și stați în expectativă.



## CAPRICORN

Deciziile bune sunt o combinație între ceea ce vă transmite inima și ceea ce vă sfătuiește mintea. Dacă ați găsi o variantă care să unească ambele laturi, ați avea numai de câștigat. Nimic în exces nu e bun, iar o fire echilibrată ca dvs. nu va turna prea multă emoție în rețeta acestui moment.



## VĂRSĂTOR

Ai parte de o explozie de energie pe care este esențial să o direcționezi către acele sarcini și chestiuni pe care le-ai tot amânat în ultima perioadă, îți sugerează astrele. La ce aspiri? Fii onest cu tine și vei găsi răspunsurile la toate problemele care te frământă.



## PEȘTI

Proiectul la care contribuți de ceva vreme ajunge într-un impas care vă obligă să luați o pauză. Profitați de acest răgaz, pentru a găsi alte variante ca să ajungeți la rezultatele dorite. Sunteți bine primit cu brațele deschise într-un colectiv față de care, inițial, nu simțiți că ați avea vreo afinitate.

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:



Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md  
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef: Ilie LUPAN, tel.: 069006556

Secretar de redacție: Anatol FIȘER, tel.: 068571475

Contabil-șef: Svetlana BALAN, tel.: 069511960

Redactori: Natalia HADĂRCĂ, tel.: 069610372  
Galina MUNTEANU, tel.: 069916236

Redactor-stilizator: Anghelina DUDULICA

Fotoreporter: Nicolae BÎNZARI

Tehnoredactor: Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web: Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:

Ilie Lupan;  
Mihail Hîncu;  
Elizaveta Iurcu;  
Margareta Strestian;  
Nadejda Lavric;  
Angela Otean;  
Tatiana Manan.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: "Edit Tipar Grup" SRL  
str. Ferdeului 4, mun. Chișinău. Com. 281

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.